

بررسی انواع روش های تصویرآفرینی جهت پرورش خلاقیت بر اساس سیره معصومان^۱

رضا رستمعلی^۲؛ حمید محمدقاسمی^۳؛ محمدهادی یداللهپور^۴

چکیده

خلاقیت که یک نیاز مهم بشری است و در تمام ابعاد زندگی انسان نقش دارد، عبارت است از تحولات دامنهدار و جهشی در فکر و اندیشه انسان؛ و نیاز عالیته بشری در تمام ابعاد سبک زندگی است. در عرصه خلاقیت و سازندگی فکری هیچ اندیشمندی به پای معصومان نمی‌رسند و هیچ نظام فکری و عملی همچون اسلام بر تفکر خلاق و خلاقیت تأکید نداشته است؛ لذا این تحقیق با هدف پرورش تفکر خلاقانه و مهارت خلاقیت بر اساس شیوه و روش معصومان تدوین شده است؛ چرا که ضرورت دارد مسئله تفکر، تدبر و خلاقیت در سیره معصومان در خلق آثار و تصویرآفرینی هنرهای خلاقانه مورد استفاده قرار بگیرد. حضرات معصومان همواره با شیوه‌های گوناگون تصویرآفرینی همچون؛ تجسیم، ترسیم، تمثیل و انواع تشبیهات، پیروان خود را به تفکر خلاق دعوت می‌نمودند، چرا که با تفکر خلاق، می‌توان استعداد های پنهان را از قوه به فعل درآورد تا زمینه حرکت انسان به سوی کمال فراهم آید.

در این تحقیق که به روش کتابخانه‌ای تنظیم شده است، پس از بررسی تعاریف خلاقیت،

۱. این پژوهش مقاله‌ی مستخرج از رساله‌ی دکتری نویسنده اول است.

۲. دانشجوی دکتری، گروه علوم قرآن و حدیث، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران. Rostamali_reza123@yahoo.com

۳. دانشیار، گروه علوم قرآن و حدیث، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران. ghasemi831@yahoo.com

۴. دانشیار، گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران. baghekhial@gmail.com

به واکاوی مفهوم خلاقیت در منابع اسلامی پرداخته و سپس روش‌های مختلف تصویرآفرینی
باتوجه‌به سیره معصومان که منتج به پرورش خلاقیت می‌گردد، ارائه گردیده است.

واژگان کلیدی: خلاقیت، تصویرآفرینی، سیره، معصومان

مقدمه

خلاقیت در زندگی امری مهم است و از آنجایی که انسان از اول زندگی تا آخر زندگی در حال یادگیری است، لذا خلاقیت نیز امری مهم محسوب می‌شود. خلاقیت میل به بهتر شدن نسبت به آنچه که یک فرد هست و آن چیزی شدن که یک فرد در تئوری، ظرفیت شدن آن را دارد. به عبارت دیگر، خلاقیت فرایند رشد کردن به صورتی است که وابستگی به دیگران، حالت دفاعی، کم‌کاری و کم‌رویی را پشت سر بگذاریم و به سوی ارزیابی‌های معقول، پیش برویم. (لطف‌آبادی، ۱۳۹۱، ص ۲۰۱) فرآیندهای خلاق را می‌توان هم به صورت گروهی و هم به صورت انفرادی انجام داد و از طرفی نیز می‌توان افراد را برای خلاقیت تحت آموزش قرار داد. روش‌های خلاق باعث می‌شود تا افراد خلاق، دنیا را با دیدی دیگر بنگرند و راه‌های تازه‌ای برای حل مسائل پیدا کنند و همچنین در مواقعی که راه حل‌های موجود کارساز نباشند؛ فرد راه حل جدیدی را به گونه‌ای متفاوت پیدا کند.

دین مبین اسلام، در برهه‌ای از تاریخ در بین عقب‌افتاده‌ترین جوامع بشری به لحاظ فکری، رفتاری و سبک زندگی گسترش یافت و به طور باورنکردنی، همان جوامع عقب‌افتاده را در اندک زمانی، به با فرهنگ‌ترین و پیشرفته‌ترین جوامع بشری آن زمان تبدیل کرد. چنین تحولی، جز با خلاقیت و نوآوری و پیمودن راه‌های میان‌بر امکان‌پذیر نبود. شناخت یا کشف الگوها و روش‌هایی که در آن زمان به کاررفته و در نهایت به پرورش چنین خلاقیت‌هایی انجامیده، نیاز به مطالعه عمیق و بنیادی دارد که هدف اصلی این نوشتار را تشکیل می‌دهد.

رویکرد بسیاری از مسائل و تئوری‌ها و مفاهیم مهم در زمینه خلاقیت و پرورش آن و نیز هر علم انسانی دیگر را می‌توان بر سیره معصومان عرضه کرد و معارف نوینی به دست آورد. اعتبار نهایی و حجت‌آرای هر یک از این پیشوایان و اسوه‌ها به‌عنوان نظریه اسلام است و آن هم در گرو با هم دیدن و جمع همه گزاره‌های مرتبط با موضوع مشخص از همه معصومان خواهد بود.